

1: Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

- **1.1 Produktidentifikator**
- **Handelsnavn:** PC-ABS
- **1.2 Relevante, identifiserte anvendelser av stoffet eller stoffblandingen, samt anvendelser som frarådes**
- **Bruk av stoffet/ tilberedning** Filament for Stratasys® Inc. FDM™ modeller
- **1.3 Enkeltopplysninger om foretaket som leverer sikkerhetsdatabladet**
- **Produsent/leverandør:**
 Stratasys, Inc. Tel +1 952 937 3000
 7665 Commerce Way Fax +1 952 937 0070
 Eden Prairie, MN 55344
 USA

In Europe:

- C.S.B. GmbH Tel.: +49-2151-6520860
 Parkstraße 29 Fax: +49-2151-6520869
 D-47829 Krefeld E-Mail: info@csb-online.de
 Germany
- **E-postadresse for den kompetente personen, som er ansvarlig for sikkerhetsdatabladet** sdb@csb-online.de
- **Avdeling for nærmere informasjon:** Salg / Teknikk
- **1.4 Nødnummer:** Se ovenfor eller neste giftinformasjonssentrale

2: Viktigste faremomenter

- **2.1 Klassifisering av stoff eller stoffblanding**
- **Klassifisering i henhold til EC-forskrift nr.1272/2008**
 Produktet er ikke klassifisert i henhold til CLP-forordningen.
- **Klassifisering iht. europeisk direktiv 67/548/EEC eller 1999/45/EC bortfaller**
- **Klassifiseringssystem:**
 Produktet må ikke merkes ifølge beregningsprosedyren fastlagt i " EFs almenne direktiv for klassifisering av tilberedninger" - siste gyldige versjon.
- **2.2 Etikettelementer**
- **Merking iht. bestemmelse (EC) Nr. 1272/2008 bortfaller**
- **Farepiktogrammer bortfaller**
- **Signalord bortfaller**
- **Advarselsetninger bortfaller**
- **2.3 Andre farer**
- **Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
- **PBT:** Ikke brukbar.
- **vPvB:** Ikke brukbar.

3: Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

- **3.2 Kjemisk karakterisering: Blandinger**
- **Beskrivelse:** Polykarbonat-Akrylnitril/Butadien/Styren polymerblanding

· Farlige innholdsstoffer:

CAS: 100-42-5 EINECS: 202-851-5 Indeks-nummer: 601-026-00-0	styren ☒ Xn R20; ☒ Xi R36/38 R10 ⚠ Flam. Liq. 3, H226; ⚠ Acute Tox. 4, H332; Skin Irrit. 2, H315; Eye Irrit. 2, H319	≤ 0,1%
---	---	--------

(fortsatt på side 2)

NO

Trykkdato: 03.10.2012

revidert den: 03.10.2012

Handelsnavn: PC-ABS

(fortsatt fra side 1)

· **Ytterligere informasjon:** Teksten til de fareangivelsene som er inkludert her, kan konsulteres i kapittel 16.

4: Førstehjelpstiltak

- **4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak**
- **Generelle informasjon:** Klær som er tilsølt med produktet må fjernes.
- **etter innånding:** Frisklufttilførsel, ved besvær oppsøkes lege.
- **etter hudkontakt:**
Etter kontakt med det smeltede produktet må det avkjøles hurtig med kaldt vann.
Stivnet produkt må ikke trekkes av huden.
Tilkall lege straks.
- **etter øyekontakt:** Skyll øynene med åpne øyenlokk i flere minutter under rennende vann og tilkall lege.
- **etter svelging:**
Skyll munnen og drikk rikelig med vann.
Ved illebefinnende, kontakt / tilkall lege.
- **4.2 De viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **4.3 Indikasjon på omgående medisinsk hjelp eller påkrevet spesialbehandling**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

5: Tiltak ved brannslukning

- **5.1 Slokkemiddel**
- **Egnede slukningsmidler:**
CO₂ slukningspulver eller vann i spredt stråle. Større branner bekjempes med vann i spredt stråle eller med skum som er motstandsdyktig mot alkohol.
- **Av sikkerhetsgrunner ikke egnede slukningsmidler:** Vann i full stråle.
- **5.2 Spesielle farer som oppstår pga. substanser eller blandinger**
Kvelstoffoksyder (NO_x)
Kullmonoksyd (CO) og kulldioksyd (CO₂)
Irriterende gasser/damper
Under visse brannvilkår kan spor av andre giftige stoffer ikke utelukkes, som f.eks.:
Cyanvannstoff (HCN)
Styren
Kullvannstoffer
- **5.3 Informasjon vedr. brannbekjempelse**
- **Spesielt verneutstyr:** Ta på egned åndedrettsbeskyttelse.
- **Ytterligere informasjoner**
Utbrente rester og kontaminert slukningsvann må bortskaffes i.h.t. myndighetenes forskrifter.

6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

- **6.1 Personlige vernetiltak, verneutstyr og prosedyrer ved nødsituasjoner**
Unngå støvdannelse.
Unngå innånding av støv
Unngå berøring med øynene.
- **6.2 Miljøverntiltak:** La ikke produktet komme ned i kloakk/overflatevann/grunnvann.
- **6.3 Metoder og materiale for oppsamling og opprensing:**
Ta opp mekanisk.
Oppsamlet materiale bortskaffes forskriftsmessig.
- **6.4 Henvisning til andre avsnitt**
Informasjoner om sikker håndtering, se kapittel 7.
Informasjoner om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8.

(fortsatt på side 3)

NO

Trykkdato: 03.10.2012

revidert den: 03.10.2012

Handelsnavn: PC-ABS

(fortsatt fra side 2)

Informasjoner om bortskaffelse/deponering, se kapittel 13.

7: Håndtering og oppbevaring

- **7.1 Forholdsregler for sikker håndtering**
 - Unngå støvdannelse.
 - Oppstående støv/røk må ikke innåndes.
 - Unngå berøring med øynene.
 - Unngå kontakt med det hete produktet.
 - Grenseverdier for arbeidsplass må overholdes.
- **Henvisninger om brann- og eksplosjonsvern:** Ingen særlige tiltak nødvendig.
- **7.2 Vilkår for sikker lagring, inkl. eventuelle inkompatibiliteter**
 - **Lagring:**
 - **Krav til lagerrom og beholdere:** Myndighetenes forskrifter for vannvern skal overholdes.
 - **Informasjoner om felles lagring:** ikke nødvendig
 - **Ytterligere informasjoner om lagervilkårene:**
 - Lagres kjølig og tørt i godt tillukkede beholdere.
 - Beholderne oppbevares på et godt ventilert sted.
- **7.3 Spesiell sluttbruk** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

8: Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

- **Ytterligere informasjoner om utforming av tekniske anlegg:** Ingen ytterligere informasjoner, se punkt 7.
- **8.1 Kontrollparametere**
- **Komponenter med grenseverdier for arbeidsplass som må overholdes:**
 - Følg alle arbeidsplass grenser for støv.

100-42-5 styren

AG (N)	105 mg/m ³ , 25 ppm
M	

- **Ytterligere informasjoner:** Basis: listene som var gyldige ved oppstillingen.
- **8.2 Begrensning og kontroll av eksponering**
- **Personlig verneutstyr:**
- **Generelle verne- og hygienetiltak:**
 - Holdes adskilt fra næringsmidler, drikkevarer og førstoffer.
 - Støv/røyk/tåke må ikke innåndes.
 - Unngå berøring med øynene.
 - Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt.
- **Åndedrettsvern:**
 - Ved sikker overholdning av arbeidsplassgrenseverdier ingen særlige tiltak nødvendig.
 - Benytt åndedrettsvern i fall av støvdannelse.
 - Støvmaske - kanskje partikkelfiltermaske
- **Håndvern:**
 - Beskyttelseshansker mot kjemikalier er ikke nødvendig.
 - Ved håndtering av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelseshansker.
- **Øyevern:** Vernebrille
- **Kroppsværn:** Ved håndtering av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelsesdrakt.

NO

(fortsatt på side 4)

Trykkdato: 03.10.2012

revidert den: 03.10.2012

Handelsnavn: PC-ABS

(fortsatt fra side 3)

9: Fysiske og kjemiske egenskaper

· 9.1 Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

· alminnelige opplysninger

· Utseende:

· **Form:** fast

· **Farge:** svart

· **Lukt:** nesten uten lukt

· **Luktterskel:** ikke bestemt

· **pH-verdi:** ikke anvendelig

· Tilstandsendring

· **Smeltepunkt/smelteområde:** ikke anvendelig

· **Kokepunkt/kokeområde:** ikke anvendelig

· **Mykningstemperatur/-område:** 200°C

· **Flammepunkt:** Ikke brukbar

· **Antennelsestemperatur:** 482°C

· **Spaltningstemperatur:** 277°C

· **Selvantennelighet:** Produktet er ikke selvantennelig.

· **Eksplisjonsfare:** Produktet er ikke eksplosjonsfarlig.

· Eksplosjonsgrenser:

· **nedre:** ikke bestemt

· **øvre:** ikke bestemt

· **brannfremmende egenskaper:** ikke anvendelig

· **Damptrykk:** neglignable

· **Tetthet ved 20°C:** 1,2 g/cm³

· Løslighet i / blandbarhet med

· **Vann:** uløslig

· Viskositet:

· **dynamisk:** ikke anvendelig

· **kinematisk:** ikke anvendelig

· **9.2 Annen informasjon:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

10: Stabilitet og reaktivitet

· 10.1 Reaktivitet

· 10.2 Kjemisk stabilitet

· Termisk spaltning / vilkår som må unngås:

Temperaturer over 270°C

Ingen spaltning ved formålsriktig lagring og håndtering.

· 10.3 Mulighet for farlige reaksjoner

Det kjennes ingen farlige reaksjoner.

· 10.4 Forhold som bør unngås

Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

· 10.5 Inkompatible materialer:

Sterke oksydasjonsmidler

Syrer

· 10.6 Farlige nedbrytningsprodukter:

Kvelstoffoksyder (NO_x)

Kullmonoksyd (CO) og kulldioksyd (CO₂)

Akrylnitril

Cyanvannstoff (blåsyre)

Styrol

(fortsatt på side 5)

NO

Trykkdato: 03.10.2012

revidert den: 03.10.2012

Handelsnavn: PC-ABS

Kullvannstoffer

(fortsatt fra side 4)

11: Opplysninger om helsefare

- **11.1 Informasjon om toksikologiske virkninger**
- **Akutt toksisitet:**
- **Primær irritasjonsvirkning:**
- **på huden:** Fare for mekaniske irritasjon med støvpartikler
- **på øyet:** Fare for mekaniske irritasjon med støvpartikler
- **Sensibilisering:** Ingen sensibiliserende virkning kjent
- **Ytterligere toksikologiske henvisninger:**
Ved sakkyndig omgang og formålsriktig bruk har produktet, etter våre erfaringer og etter de informasjonen som foreligger hos oss, ingen helseskadelige virkninger.

12: Miljøopplysninger

- **12.1 Giftighet**
- **Akvatisk toksisitet:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.2 Persistens og nedbrytbarhet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Ytterligere informasjoner** Produktet er biologisk vanskelig nedbrytbart.
- **12.3 Bioakkumulasjonspotensial** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.4 Mobilitet i jord** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Ytterligere økologiske informasjoner:**
- **Generelle informasjoner:** WGK 1 (Selvklassifisering): lett farlig for vann
- **12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
- **PBT:** Ikke brukbar.
- **vPvB:** Ikke brukbar.
- **12.6 Andre skadelige virkninger** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

13: Fjerning av kjemikalieavfall

- **13.1 Metoder for avfallsbehandling**
- **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.
- **Europeiske avfallslisten**
Innordningen til avfallskodenumrer i henhold til EAK må skje avhengig av bransjen og prosessen.
- **Ikke rengjort emballasje**
- **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.

14: Opplysninger om transport

· 14.1 UN-nummer:	
· ADR, ADN, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.2 Korrekt UN-forsendelsesbetegnelse	
· ADR, ADN, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.3 transport fareklasser	
· ADR, ADN, IMDG, IATA	
· klasse	bortfaller
· 14.4 Emballasjegruppe:	
· ADR, IMDG, IATA	bortfaller

(fortsatt på side 6)

NO

Handelsnavn: PC-ABS

(fortsatt fra side 5)

· 14.6 Særskilte forholdsregler for bruker	Ikke brukbar.
· 14.7 Transport i bulk iht. annekset II til MARPOL 73/78 og til IBC-koden	Ikke brukbar.
· Transport/ytterligere informasjon:	Ikke farlig gods iflg. ovenstående forordninger
· UN "Model Regulation":	-

15: Opplysninger om lover og forskrifter

- **15.1 Helse-, sikkerhets- og miljøforskrifter/lovgivning som gjelder spesielt for stoffet eller stoffblandingen**
- **Merking iht. bestemmelse (EC) Nr. 1272/2008 bortfaller**
- **Farepiktogrammer bortfaller**
- **Signalord bortfaller**
- **Advarselsetninger bortfaller**
- **Nasjonale forskrifter:**
- **Vannfareklasse: WGK 1 (Selvklassifisering): lett farlig for vann**
- **15.2 Kjemisk sikkerhetsvurdering: En kjemisk sikkerhetsvurdering er ikke utført.**

16: Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Opplysningene er basert på vårt kjennskap i dag. De utgjør dog ingen forsikring om produkttegenskaper og er ikke grunnlag for noe kontraktmessig rettsforhold.

Relevante satser

Denne/disse R-sats(er) gjelder bare ingrediensen/er og IKKE representerer stoffblandings klassifisering.

H226 Brennbar væske og damp.

H315 Irriterer huden.

H319 Forårsaker alvorlige øyeirritasjoner.

H332 Helseskader ved innånding.

R10 Brannfarlig

R20 Farlig ved innånding

R36/38 Irriterer øynene og huden

Avdeling som utsteder datablad:

C.S.B. GmbH Phone: +49 - 2151 - 652086-0

Parkstraße 29 Fax: +49 - 2151 - 652086-9

D-47829 Krefeld

Germany

Forkortelser og akronymer:

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)

IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods

IATA: International Air Transport Association

GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals

NO